

Jak řešit požadavek občana - zaplacení kastrace kočky, kterou odchytl v obci jako divokou kočku, zajistil sám kastraci a pak přišel na obec a požaduje proplacení, neboť obec má povinnost se postarat o toulavé kočky?

Úvodem je nezbytné konstatovat, že obcím **nevyplývá** ze zákona obecná povinnost provádět odchyt toulavých zvířat, jmenovitě psů či koček, zajišťovat jejich transport do zvířecích útulků, a stejně tak neexistuje plošná zákonná povinnost obce o taková zvířata pečovat.

Povinnost péče stíhá obec výlučně v situaci, kdy je jí zvíře odevzdáno jako **nález** ve smyslu ustanovení **§ 1052 a násl.** občanského zákoníku, přičemž primárním postupem by mělo být jeho vydání vlastníku. Není-li vlastník znám, představuje standardní řešení odevzdání zvířete do útulku, obec se ale o nalezená zvířata může starat z vlastní iniciativy i jinak, přičemž samotný způsob zajištění převozu a umístění do útulku spadá plně do jejího volného uvážení.

Z uvedeného plyne, že obec je povinna nést náklady, které se k nálezu zvířete (příp. odchytu) a následné péči o něj vztahují; tyto náklady je obec posléze oprávněna regresně vymáhat po vlastníku zvířete, pakliže je zjištěn, a v opačném případě jdou tyto k tíži obce. Pod předmětné náklady lze nicméně subsumovat toliko výdaje nezbytné pro odchyt a péči, typicky **náklady na krmivo či transport z místa odchytu**, avšak dle našeho názoru pod ně **nelze** v žádném případě podřadit **náklady na kastraci**, neboť u nich absentuje povaha nutného výdaje. Nálezci tak svědčí nárok na náhradu nutných nákladů toliko v případech záchrany života zvířete, například při hrazení **akutní veterinární operace po dopravní nehodě**, avšak kastrace charakter život zachraňujícího akutního zákroku postrádá, jelikož jde o úkon plánovaný, o jehož realizaci by měla rozhodovat dotčená obec či jí pověřený útulek.

Závěrem si dovoluujeme obci doporučit, aby předmětnou žádost o refundaci nákladů na kastraci **zamítla**. Tímto postupem bude eliminováno riziko založení **nežádoucího precedentu**, z něhož by bylo možné v budoucnu dovozovat povinnost obce proplácet obdobné neoprávněné nároky i v dalších případech. Současně doporučujeme kvitovat občanskou iniciativu a dobrou víru žadatele, avšak s vysvětlením, že obec je povinna hradit pouze **výdaje spojené s odchylem a péčí o zvíře**, a že v těchto případech je oprávněna z veřejných prostředků hradit výlučně ta plnění, jež si sama předem objedná, eventuálně jež jsou realizována prostřednictvím smluvního útulku.

3.9.2026

Reakce na předložený právní rozbor města Bystřice

Úvodem považujeme za nutné upozornit, že předložený „právní rozbor“ není opatřen podpisem, razítkem ani jinou identifikací jeho autora. Z hlediska veřejné odborné diskuse má anonymní právní stanovisko prakticky nulovou vypovídací hodnotu – není zřejmé, kdo za uvedenými závěry stojí, s jakou odborností byly formulovány a kdo je ochoten za jejich správnost převzít odpovědnost. My jsme naopak připraveni se pod své právní závěry a argumentaci bez problémů podepsat a totéž považujeme za elementární předpoklad seriózní diskuse.

Současně však předložený text neodmítáme jako celek. V některých základních východiscích s ním lze souhlasit. Obec skutečně nemá obecnou zákonnou povinnost aktivně vyhledávat a odchytávat každou volně se pohybující kočku a nálezce rovněž nemůže bez dalšího vytvářet obci libovolné náklady a následně požadovat jejich úhradu. V dalších částech však rozbor podle našeho názoru dochází k závěrům, které z citované právní úpravy nevyplynávají.

1. Nález zvířete nemusí být obci fyzicky „odevzdán“

Rozbor tvrdí, že povinnost péče stíhá obec „výlučně v situaci, kdy je jí zvíře odevzdáno jako nález“. Takovou podmínku však § 1058 občanského zákoníku nestanoví. Zákon ukládá nálezci nález zvířete bez zbytečného odkladu oznámit obci, nikoli zvíře obci fyzicky předat.

Právní úprava navíc výslovně počítá s tím, že nalezené zvíře může dále opatrovat jiná osoba (a v 99 % známých případů skutečně opatroje, protože obce na to řešení nemají). Podle § 1058 odst. 2 osoba, která nalezené zvíře opatroje, o něj pečuje jako řádný hospodář, dokud se jej neuje vlastník.

Je proto nutné rozlišovat mezi oznámením nálezu, které je zákonnou povinností nálezce, a fyzickým převzetím zvířete obcí, které zákon jako podmínku vzniku dalších práv a povinností nestanoví.

2. Souhlasíme, že obec má mít možnost o způsobu řešení nálezu rozhodnout

Za podstatné považujeme časové pořadí jednotlivých kroků.

Jiná je situace, kdy občan kočku odchytí, nechá ji bez vědomí obce vykastrovat a teprve následně přijde s požadavkem na úhradu, a jiná situace nastává tehdy, když občan řádně oznámí konkrétní nález obci, požádá ji o řešení a obec nekoná, odmítne zvíře převzít nebo jeho péči fakticky ponechá na nálezci.

Právě druhá situace je z hlediska náhrady následně vzniklých nákladů podstatně relevantnější. Nelze totiž na jedné straně ponechat péči o nalezené zvíře na občanovi a na straně druhé následně argumentovat tím, že žádné jeho náklady nemohou být uznány, protože si je obec „předem neobjednala“.

3. Zákon neomezuje veterinární péči pouze na záchranu života

Za zásadně problematické považujeme tvrzení, podle kterého lze nálezci nahradit veterinární náklady pouze „v případech záchranu života zvířete“. Takovou podmínku § 1058 občanského zákoníku neobsahuje.

Zákon používá podstatně širší standard – osoba opatrující nalezené zvíře o něj má pečovat jako řádný hospodář. Zda byl konkrétní náklad potřebný, účelný a přiměřený, je proto nutné posuzovat podle okolností konkrétního případu.

Ostatně samotný předložený rozbor mezi uznatelnými náklady uvádí například krmivo nebo transport. Ani tyto výdaje nejsou „akutním život zachraňujícím zákrokem“. Kritérium „zachraňuje bezprostředně život / nezachraňuje bezprostředně život“ tedy nemůže být obecnou hranicí mezi oprávněným a neoprávněným nákladem.

4. Kategorické vyloučení kastrace nemá v citované právní úpravě oporu

Rozbor dále tvrdí, že náklady na kastraci nelze „v žádném případě“ podřadit mezi náklady péče. Právě absolutnost tohoto tvrzení považujeme za neobhájenou.

Netvrdíme, že každá kastrace provedená kýmkoli a za jakýchkoli okolností automaticky zakládá nárok vůči obci. Stejně tak ale předložený rozbor nedokládá žádné zákonné ustanovení, podle kterého by kastrace byla z okruhu účelných nákladů péče kategoricky vyloučena.

Správná otázka proto podle našeho názoru nezní: „Je kastrace akutním život zachraňujícím zákrokem?“, ale: „Byla za konkrétních okolností péče o konkrétní nalezené zvíře, včetně provedení veterinárního zákroku, účelná, přiměřená a odpovídající péči řádného hospodáře?“. Teprve na tuto otázku lze odpovídat s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu.

5. Obec nemusí hradit pouze to, co si předem objednala

Za právně velmi problematické považujeme také závěrečné tvrzení, že obec může z veřejných prostředků hradit „výlučně ta plnění, jež si sama předem objedná“. Takto absolutní pravidlo z předložené právní úpravy nevyplývá.

Je nutné rozlišovat mezi dobrovolným objednáním služby obcí a náhradou nákladů, na kterou vznikne nárok na základě zákona. Pokud určité osobě vznikne zákonný nárok na náhradu účelně vynaložených nákladů, absence předchozí objednávky sama o sobě nemůže takový nárok eliminovat. Rozhodující je existence a rozsah právního nároku, nikoli skutečnost, zda obec předem vystavila objednávku.

6. Úhrada konkrétního případu nevytváří „nežádoucí právní precedent“

Za zavádějící považujeme rovněž argumentaci „rizikem založení nežádoucího precedentu“. Úhradou konkrétního oprávněného nároku nevzniká obci automatická povinnost hradit jakýkoli další obdobný požadavek. Každý případ je nutné posoudit samostatně podle jeho skutkových okolností. Obava obce, že se o možnosti požadovat náhradu dozvědí další občané, není právním důvodem k zamítnutí nároku, pokud tento nárok jinak existuje.

Kastrace není pouze nákladem – je především prevencí dalších nákladů

Předložený rozbor navíc hodnotí kastraci izolovaně jako jednorázový veterinární výdaj a zcela pomíjí její preventivní charakter.

U nekastrované volně se pohybující kočky nekončí problém vyřešením jednoho konkrétního nálezu. Pokud se zvíře vrátí do prostředí nekastrované, může následovat další reprodukce a s ní další nalezená zvířata, další oznamování nálezů, odchyty, transporty, veterinární péče, umísťování do útulků a další náklady.

Kastrace je proto nejen veterinárním zákrokem na konkrétním zvířeti, ale také nástrojem prevence vzniku dalších zvířat bez zajištěné péče a s tím spojených budoucích nákladů obce.

Právě proto považujeme za nelogické, pokud je například opakovaný odchyt, transport a následné umístění zvířat do útulku bez dalšího považováno za legitimní náklad, zatímco preventivní zákrok, který může vzniku dalších obdobných nákladů zabránit, má být kategoricky označen za výdaj, který nelze „v žádném případě“ uznat.

OBCE KASTRUJÍ
WWW.OBCEKASTRUJI.CZ

Takový kategorický závěr podle našeho názoru předložený anonymní právní rozbor právně nedoložil.

S pozdravem

Lubomír Kristek, místopředseda

Podpis

<http://www.kasprocats.cz>
<http://www.obcekastruji.cz>

+420 776 192 783

info@kasprocats.cz